

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ПУБЛІЧНОЇ МОВИ
ЯК ПОКАЗНИК РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ФІЛОЛОГА-ПЕРЕКЛАДАЧА

Оксана Ничко

кандидатка філологічних наук
доцентка кафедри іноземних мов та
інформаційно-комунікаційних технологій
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

У швидкозмінному, глобальному, технологічному, інформаційному сучасному світі постає необхідність у становленні успішної, креативної та інтелектуальної особистості, здатної до співпраці, комунікації та взаєморозуміння. Риторична компетентність постає все актуальнішою у процесі становлення професійно-успішного фахівця – риторично освіченого, здатного до ефективного *вищого*, переконливого комунікування.

Аспект активізації риторичної діяльності – публічне мовлення, пов'язане зі знанням розділів класичної риторики: *інвенції* (пошуком та систематизацією матеріалу для переконання), *диспозиції* (чіткою послідовністю частин промови), *елокуції* (мовно-риторичних засобів), *меморії* (запам'ятовуванням тексту промови), *акції* (презентацією промови) та *релаксації* (підбиттям підсумків ораторської комунікації).

Риторична підготовка на практичних заняттях має на меті практично відпрацювати матеріал, ознайомити студентів ЗВО з фрагментами риторичних текстів для здійснення риторичного аналізу промов. Таке риторичний тренінг дає змогу актуалізувати риторичні навички для подальшого розвитку ораторського мистецтва. Як правило це зразки політичної промови, промов, що зустрічаються у художньому творі та пісенного тексту-промови покладеної на музику (музична поприторика).

Extract A. “I have A Dream” Martin Luther King: “*I say to you, my friends, that even though we must face the difficulties of today and tomorrow, I still have a dream that one day this nation will rise up and live out the true meaning of its creed...*”;

Extract B. “Old Major’s Speech” (Animal Farm by George Orwell): “*Comrades you have heard already about the strange dream that I had last night. But I will come to the dream later* ”;

Extract C. “Imagine” (John Lennon): “*Imagine there’s no heaven, It’s easy if you try, No hell below us, Above us only sky...*”.

Наступний етап риторичної підготовки полягає у пошуку риторичних засобів промов:

Pick out the emotive words and phrases at the beginning of each speech that you think would affect the audience in this way.

Важливим структурним елементом публічного виступу є його кінець: *Write down a similarity between Old Major's ending and Martin Luther King's. What are they both encouraging the audience to do? Which words at the end of John Lennon's song are similar to Martin Luther King's final sentence?*

Завдання 3.5. Rhetorical devices. Persuasive and powerful themes: *The writers and speakers use lots of repetition to make their points to help to persuade their audience. Go through the speeches marking where the writer repeats a phrase or a particular word for special effect. For example, Martin Luther King repeats the phrase "I have a dream..." How often does he use it? Martin Luther King uses the "dream" idea as a way of getting his thoughts across to the audience. It is a powerful theme in his speech. Look at the speeches by Martin Luther King, Old Major and the song by John Lennon. Write down the themes that run through those extracts.*

Завдання 3.6. Rhetorical devices. Rhetorical questions. *In some speeches the writer uses questions to set up the next part of the speech. He does not expect anybody to answer the questions because the writer intends to answer them himself. This can be seen very clearly in Old Major's speech when he asks: "Now, comrades, what is the nature of this life of ours?" ... Look through the rest of Old Major's speech. See if you can find any more rhetorical questions. If you can write them down. What answer does he give to his questions? [3].*

Окреслені фрагменти вправ дають змогу студентам-перекладачам ознайомитися з етикою оратора, сформуванню основи риторико-мовленнєвої культури, вдосконалити техніку мовлення та розвинути логічне мислення. Важливо зазначити, що у риторичній важливішим моментом у передачі інформації є як виголошується повідомлення, тембр голосу, візуальна та фізична експресія, постава.

Формування у студентів навичок структурування промови, розвиток креативного та самостійного мислення, мовленнєвих навичок здійснюється змістовими аспектами з вербальної риторички. Студенти готуються до виголошення власного риторичного тексту, який має наступні етапи: актуальність теми, її корисність та цікавість; влучність назви промови, цілеспрямованість тексту, техніки розробки змісту риторичного тексту, пошук енциклопедичного матеріалу [1, с.120].

1. Starter activity. *We can take the same words and give them different meanings by changing the way that we say them. With the partner on your table take the card you have with the statement or question printed on it and take turns saying it to your partner trying to get across a different meaning. You can use any or all of the ways suggested below: Aggressively, Quietly, Calmly, Angrily, Peacefully, Defiantly, Questioningly, Sarcastically, Joyfully, Sadly, Uncertainly, Fearfully, Fearsomely.*

2. Оформлення власних виступів. Підготовка монологічних текстів. Студентам подається зразок-схема структури промови: вступ, основна частина, висновок.

Writing Frame: Beginning: Welcoming Using friendly 'joining' phrases: My friends, Comrades, Brothers and sisters, Fellow pupils, Classmates, Colleagues;

Establish theme: I have a dream..., I believe that one day soon... It won't be long before My parents told me... I have a vision of the future...

Emphasise the bad: The world we live in is a bad place, Every day we have to quit up with, We all hate the..., Have you seen the way we are treated;

Describe the changes: What sort of world do we want?... What would it be like to..., .Next year..., Next time..., In the future we..., A golden time is ahead...

Ending Call to action: And so I say to you brothers and sisters..., Its time for us to..., . When you leave here you must.... [3]. Робота над схемою допоможе студентіві в процесі підготовки власного виголошення виступу. Після виступу наступає момент релаксації: викладач оцінює майстерність студента як оратора, підбиває підсумки виконаної роботи.

Задекларовані фрагменти вправ надають змогу виробити індивідуальний ораторський стиль здобувачів, вчать критично характеризувати специфіку виступів та риторичних текстів рольових моделей провідних світових ораторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конівіцька Т. Підготовка до публічного виступу : практичний посібник для студентів-психологів. Львів, ЛДУ ДЖД. 2019. С. 120-125 .

2. Шупта О.В. Риторична культура майбутнього перекладача як фактор успішності його професійної діяльності// Scientific researches and their practical application. Modern state and ways of development, Khmelnytskyi, 17.12.2015. URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer41/52.pdf>

3. Harrison F. Comparing Texts Rhetorical Devices. Nov. 2002. URL: <https://crestenglish.weebly.com/uploads/1/4/3/6/14366244/comparingtexts rhetoricaldevicesb.pdf>

КРИТИКА ТЕОРІЙ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ВВІЧЛИВОСТІ У ПУБЛІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Христина Фреїв

магістрантка факультету іноземних мов

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

Ввічливість, як невід'ємний елемент міжособистісного спілкування, є запорукою успішної комунікації. Вивчення теорії ввічливості є важливим для визначення та пояснення особливостей комунікативної поведінки представників різних культурних і мовних спільнот задля досягнення ефективною взаємодії.